

TISK 1043

Návrh zákona o občanských průkazech

Jde o vládní návrh zákona.

Zákon o občanských průkazech je adaptace právního řádu České republiky na nařízení EU o zabezpečení průkazů totožnosti a povolení k pobytu č. 2019/1157 (dále jen „Nařízení“). Současně je měněn obsah občanského průkazu, způsob žádosti o něj a obecně výkon státní správy směrem k vydávání občanských průkazů. Zákon přináší mnoho změn.

Nadále zůstávají dva typy občanských průkazů, a to se strojově čitelnými údaji a dočasné občanské průkazy bez těchto údajů. Zákon neobsahuje (a tím tedy ruší) možnost vydávat občanské průkazy bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti jeden měsíc.

Podstatnou změnou je, že občanský průkaz bude obsahovat otisky prstů rukou (ve smyslu Nařízení), ty budou vedle fotografie dalším biometrickým údajem sledovaným státem. Každá osoba starší 15 let má povinnost mít občanský průkaz, ledaže je omezena ve svéprávnosti, pak jej mít nemusí.

Mění se doby platnosti občanských průkazů. Pokud je u osoby mladší 12 let dočasně nemožné pořídit otisky prstů jako jednoho z biometrických údajů, je platnost průkazu jeden rok. Platnost průkazu u osoby mladší 15 let činí 5 let, od 15 let do 70 let činí 10 let a u osoby starší 70 let je platnost průkazu 35 let.

Mění se obsah údajů uvedených v občanském průkazu, které budou z části povinné a z části dobrovolné. Titul nebo vědecká hodnost či rodné číslo se již nebude do občanských průkazů uvádět. (Rodné číslo však dle přechodných ustanovení bude na občanských průkazech uváděno až do 31. prosince 2023.) Součástí bude nosič dat s biometrickými údaji, tj. zobrazení obličeje a otisk dvou prstů na rukou. Osoby mladší 12 let mohou být od povinnosti poskytnout otisky prstů osvobozeny, děti do šesti let jsou osvobozeny vždy.

Žádost o vydání občanského průkazu musí být podána v elektronické podobě na pověřený správní orgán, který je nově rozšířen o zastupitelské úřady v zahraničí. Je upraven způsob podání žádosti s ohledem na shodu biometrických údajů s totožností žadatele. Vyžaduje se osobní účast žadatele a jsou řešeny výjimky pro případ, kdy tato není možná. Současně je zrušen souhlas zákonného zástupce pro osoby mladší 15 let.

Nově je umožněno podání žádosti o poskytnutí podoby osoby v digitalizované formě po její smrti vymezenému okruhu osob či možnost ponechat si úředně znehodnocený občanský průkaz. V zákoně jsou popsány další povinnosti týkající se předkládaných dokladů ke stvrzení totožnosti a občanství žadatele a jeho základní povinnost tzv. digitalizovaného podpisu.

Jsou řešeny lhůty jak pro předkládání žádostí o vydání občanského průkazu, tak i lhůty pro vydání občanského průkazu včetně způsobu vyznění o jeho převzetí, nově i přes datové schránky. Občanské průkazy se budou moci převzít i na základě plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.

Zákonná úprava občanských průkazů se vztahuje i na dočasné občanské průkazy. Je upraven jak důvod pro jejich vydání, tak i vlastnosti a náležitosti. Stejně tak způsob podání žádosti o jejich vydání, který je v klasické listinné podobě.

V závěru zákona jsou řešeny přestupky, jejichž počet se snížil.

Zákon nabývá účinnosti dnem 2. srpna 2021, s výjimkou

- a) Ustanovení §72 odst. 4 a 5, které nabývá účinnosti prvním dnem po jeho vyhlášení**
- b) Ustanovení §73 bodů 2 a 26, která nabývají účinnosti dnem 1. února 2022,**
- c) Ustanovení § 37 odst.7 a §41 odst.1 písm. f) a j), která nabývají účinnosti dnem 2. srpna 2023,**
- d) Ustanovení § 41 odst. 2, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2025.**